

IMPACTUL CRIZELOR ASUPRA DEZVOLTĂRII ECONOMIEI ȘI SOCIETĂȚII

THE IMPACT OF CRISES ON THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY AND SOCIETY

GÎNDEA Gabriela, studentă, Specialitatea: EG

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61,

e-mail autor: gindeagabriela04@gmail.com

Abstract. *Economic crises of all times have impacted significantly on the economic development and growth of all countries around the world. Thus, their consequences are still felt today, reflected in rising inflation, resource scarcity, political instability, etc. This research aims to present the general characteristics of crises, the context of their emergence and development, but also to identify strategies to combat the adverse effects produced by crises. In order to facilitate the perception of the essence of the topic, the crisis caused by the COVID -19 pandemic has been analysed. Thus, the research carried out has established the main causes and the way in which economic crises manifest themselves.*

Keywords: *Economic Crisis, Stagnation, Society, Instability*

JEL CLASSIFICATION: E3, E32

INTRODUCERE

Criza economică este o perioadă de declin economic, care poate avea mai multe cauze, astfel termenul de criză economică a apărut în perioada crizei lumii capitaliste datorate supraproducției. În urma acestui eveniment, tot mai multe state au început să se confrunte cu fenomenul de criză, aceasta fiind de mai multe tipuri, dar în general determinată de aceleași cauze și generând consecințe similare. Așadar, consider că acest subiect este actual, deoarece, la moment trăim într-o perioadă de criză energetică, am trecut recent printr-o criză sanitară, pandemie, respectiv este necesară cunoașterea tuturor particularităților acestor fenomene pentru a ști cum să acționăm și ce măsuri să întreprindem, cu scopul de a diminua impactul mai puțin favorabil al crizelor asupra economiei și societății. În acest context, țin să menționez că **scopul** lucrării respective este de a prezenta și a informa cu privire la caracteristicile crizei din 2020, cauze, consecințe, aspecte generale și metode de remediere. Chiar dacă populația nu poate influența semnificativ situația, cu ajutorul activității fiecărei persoane, este posibilă realizarea unei schimbări, de aceea, este important să observăm cum au evoluat datele principalilor indicatori macroeconomici, să analizăm care este impactul și să stabilim cum putem acționa pentru a face o schimbare spre bine. **Metodele utilizate** în cercetare sunt: statisticomatematice (analiza comparativă și în dinamică), metoda deducției, analizei, sintezei și documentarea.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiză succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate

Pentru a identifica efectele și impactul crizelor în societate, a fost efectuată o analiză a literaturii de specialitate. Astfel, în mare parte, subiectele relevante temei au fost opiniile experților, articolele ce prezintă o analiză comparativă sau în dinamică, articolele care descriu cursul și etapele crizelor. În urma studierii textelor selectate, acestea au fost sistematizate conform unor criterii, cu

scopul de a facilita perceperea acestora și ordonarea temelor abordate pentru a scrie rezumatul acestei lucrări.

Descrierea metodelor de cercetare utilizate

În primul rând a fost utilizată metoda documentării și analizei, pentru a crea o imagine clară a esenței subiectului abordat. În continuare, cercetarea s-a axat pe prezentarea datelor comparative și în dinamică cu privire la anumiți indicatori macroeconomici. De asemenea, metoda deducției a avut un rol important în stabilirea măsurilor de remediere a consecințelor crizelor în economie și societate.

Rezultatele obținute

Criza economică este definită ca o tulburare bruscă a echilibrului economic, o manifestare unor perturbări și dereglări de amploare în desfășurarea activității economice și inversarea tendințelor ascendente prin tendințe descendente în activitatea economică, fiind exprimată prin creșterea stocurilor de produse nevândute și reducerea producției, prin scăderea prețurilor, prin șomaj și scăderea cursurilor bursiere. [1] De asemenea, o economie ce trece printr-o criză economică va experimenta aproape sigur o scădere a PIB-ului. Fazele crizei economice se manifestă printr-o perioadă de stagnare, de [recesiune](#) însoțită de [inflație](#), cauzate de o conjunctură complexă. În același context, termenul „criză economică” poate fi aplicat unei game largi de situații în care unele produse financiare își pierd brusc o parte semnificativă din valoarea nominală. În viziunea [Băncii Naționale a Republicii Moldova](#), criza economică reprezintă punctul de cotitură dintre recesiune și expansiune economică în cadrul unui [ciclu economic](#) și care semnifică reluarea creșterii economice, de obicei ca urmare a politicilor de expansiune, adică de reducere a ratei dobânzii și de ridicare a restricțiilor din calea creditării, ceea ce favorizează procesul investițional și/sau ca urmare a îmbunătățirii climatului economic internațional. [5]

Astfel, crizele economice reprezintă un fenomen frecvent întâlnit în societatea contemporană, mai ales în țările care fac parte din lumea a 3-a, acestea având o industrie și economie mai puțin dezvoltată, care depind de prețurile la materia primă exportată. Cu toate acestea, în lumea interconectată de astăzi, economia globală adesea suferă fluctuații și se împiedică în fața unor evenimente neprevăzute sau a unor eșecuri regionale care destabilizează sistemul financiar în ansamblu.

Cauzele generale ale crizelor sunt:

- Gestionarea incorectă și neprofesionistă a politicilor economice. Punerea în aplicare de către guverne a politicilor economice eronate, poate aprinde fitilul unei crize economice locale.
- Instabilitatea politică într-o regiune, de asemenea poate genera o criză, din cauza lipsei unei strategii de activitate bine definite.
- Dezastre naturale, politice sau sociale, cum ar fi: cutremure, tsunami, războaie, revolte, etc. care, prin efectele lor produc o serie de schimbări în societate și ulterior în economie
- Fluctuații în prețul la materie primă, ceea ce generează în scurt timp o criză economică globală, din cauza creșterii exagerate a prețurilor și incapacității țărilor de a acoperi costurile.

În același context, crizele economice au un impact semnificativ în cadrul dezvoltării și creșterii economice a unei țări. Printre consecințele generale se identifică:

- *Încetinire economică, contracție sau depresiune economică.* În funcție de gravitatea crizei, economia poate încetini, se poate contracta sau stagna o perioadă mai lungă de timp, iar apoi este nevoie de ani de zile pentru a-și recăpăta stabilitatea.
- *Impact social semnificativ.* Criza pune adesea în pericol obiectivele sociale și culturale, ducând la ajustări nefavorabile și reducând calitatea vieții populației.
- *Impactul politic.* Criza este urmată de reduceri și creșteri de tarife substanțiale și neobișnuite, ceea ce duce la proteste și greve care pot destabiliza politic țări întregi. [3]
- *Sărăcia.* Crizele îi afectează cel mai puternic pe cei mai slabi din punct de vedere socio-economic, crescând sărăcia și, în unele cazuri, ducând la sărăcie.

O criză care a afectat destul de semnificativ economia, este cea produsă de pandemia COVID. Pandemia de COVID - 19 a generat un val de șoc, care a afectat întreaga economie mondială și a declanșat cea mai mare criză din ultimul secol. Acest lucru a dus la o creștere drastică a inegalității în interiorul și între țări. Observările experților sugerează, că redresarea post-criză este la fel de inegală ca șocurile crizei economice inițiale: economiile emergente și grupurile dezavantajate au nevoie de mult mai mult timp și resurse pentru a depăși pierderile de venituri și mijloace de trai, cauzate de pandemie. Spre deosebire de multe alte crize anterioare, un răspuns pe scară largă și prompt a fost lansat la începutul pandemiei prin politici economice, care au avut succes în atenuarea efectelor negative pe termen scurt. Cu toate acestea, răspunsul la situația de urgență a generat și noi riscuri – cum ar fi creșterea bruscă a nivelului datoriei private și publice în economia globală – care, dacă nu sunt abordate în mod decisiv, ar putea periclita redresarea echitabilă.

Răspunsurile guvernamentale pe termen scurt la pandemie au fost remarcabil de rapide și cuprinzătoare. Guvernele au aplicat numeroase instrumente de politică fără precedent sau care nu au fost niciodată utilizate pe această scară în economiile emergente. Printre exemple se numără măsurile directe de sprijinire a veniturilor, moratoriile asupra datoriilor și programele de cumpărare de active implementate de băncile centrale. Aceste programe au variat considerabil ca dimensiune și sferă în parte pentru că multe țări cu venituri mici au avut dificultăți în mobilizarea resurselor, având în vedere accesul lor limitat la piețele de credit și nivelurile ridicate ale datoriei publice, care existau chiar înainte de criză. Datorită acestui aspect, amploarea răspunsului fiscal în raport cu PIB a fost ridicat în aproape toate țările cu venituri mari și scăzut sau inexistent în țările cu venituri mici. În țările cu venituri medii, răspunsul fiscal a variat semnificativ, reflectând diferențe marcante în capacitatea și dorința guvernelor de a aloca resurse pentru sprijinirea programelor. [4]

O consecință negativă a crizei COVID reprezintă creșterea șomajului, mai ales în rândul muncitorilor necalificați. Din cauza că multe companii și-au sistat temporar sau definitiv activitatea, persoanele angajate în aceste întreprinderi au rămas fără un post de muncă. Astfel, economia a avut de suferit din cauza creșterii ratei șomajului, deoarece, statele erau nevoite să investească banii în ajutoarele de șomaj, în timp ce impozitele plătite de persoane sau companii lipseau la acel moment din bugetul statelor.

În Republica Moldova lockdown-ul de asemenea a avut un impact semnificativ, fiind afectată atât economia cât și societatea în general. În primul rând, vom estima **impactul lockdown-ului asupra încasărilor bugetare**. În acest sens, vom analiza impactul asupra veniturilor din taxe și impozite (preponderent, TVA, accize și impozit pe venit), care sunt direct corelate cu nivelul consumului și a situației economice per ansamblu; Estimările confirmă un șoc negativ, dar deloc dramatic, al lockdown-ului asupra ambelor surse de venituri. Astfel, în lunile cuprinse de lockdown (martie-mai 2020), încasările din impozite și taxe au fost cu 1.3 miliarde MDL mai mici comparativ cu nivelul estimat în cazul în care nu era lockdown. În cazul contribuțiilor de asigurări sociale și obligatorii, încasările au fost cu 373 milioane MDL mai mici față de nivelul, care putea fi încasat în lipsa lockdown-ului. Astfel, putem constata că **impactul net al lockdown-ului asupra bugetului public național este estimat la circa 1,7 miliarde MDL – calculat drept diferența dintre încasările de facto în perioada martie – mai 2020 și încasările care puteau fi în lipsa lockdown-ului**. Următorul indicator este **Indicele Producției Industriale (IPI)**, care este strâns corelat cu PIB-ul. În lunile cuprinse de lockdown, indicele respectiv a înregistrat o cădere bruscă (figura 1). **Cea mai mare lovitură a revenit lunii aprilie 2020, când volumul producției industriale s-a comprimat cu 26% față de aprilie 2019, în timp ce în lipsa lockdown-ului aceasta cădere putea fi de circa 2,5 ori mai slabă.** [2]

Figura 1. Evoluția IPI comparativ cu valorile prognozate

Sursa: Expert-Grup

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

În primul rând, pot afirma, că în cadrul unei economii crizele sunt inevitabile, deoarece, dezvoltarea economică este ciclică. Impactul și modul de manifestare a crizelor, depinde, însă, de tipul de guvernare și de măsurile de remediere adoptate. Susțin ideea, că întotdeauna trebuie să fie pregătită și îmbunătățită constant o strategie anti-criză bine-definită, bazată pe experiențele anterioare și pe prognozele curente, dar, după cum ne-a demonstrat criza din 2020, se întâmplă lucruri și fenomene fără precedent. În contextul depășirii crizelor, guvernele au menirea de a lua decizii dificile cu privire la prioritizarea resurselor și necesităților, iar pentru a obține redresarea trebuie să examineze natura specifică a riscurilor din economia țării respective. De asemenea, este indispensabilă identificarea domeniilor în care măsurile de politică adoptate sunt cel mai probabil să reducă fragilitățile economice agravate. Astfel, pentru a diminua impactul crizelor, este necesar de acționat în sferile cele mai afectate din societate, dar, fără a neglija domeniile mai puțin agravate în urma declanșării crizelor. [6]

În concluzie, orice criză are atât efecte negative, cât și pozitive în economie și societate, creând, într-un final un echilibru economic și social. Totodată, pentru a depăși cât mai ușor și eficient orice criză, este nevoie de efortul oficialilor, precum și de aportul fiecărei persoane, deoarece noi, în cadrul societății, suntem atât consumatori și producători, cât și forță de muncă, acestea fiind factorii de bază ale unei economii.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Tomșa, Aurelia. *Macroeconomie*. Chișinău, 2018
2. Lupușor, Adrian *Care a fost efectul lockdownului din 2020*

<https://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/2134-care-a-fost-efectul-lockdown-ului-din-2020-si-care-ar-putea-fi-efectul-unui-lockdown-similar-in-2021&category=208?fbclid=IwAR0Rnqp7bgMiZCmUAOXEIWL4DdpdJELsHr7vcFx8ASTVn6QYBe6Z1buV-HQ>

3. Jesus.S *Ce este o criză economică? Consecințe*

<https://economia3.com/que-es-crisis-economica-consecuencias/>

4. Banca Mondială, *Introducere în impactul economic al crizei COVID – 19*

<https://www.bancomundial.org/es/publication/wdr2022/brief/chapter-1-introduction-the-economic-impacts-of-the-covid-19-crisis>

5. Articol Wikipedia *Criză economică*

https://ro.wikipedia.org/wiki/Criz%C4%83_economic%C4%83#:~:text=Fazele%20crizei%20economice%20se%20manifest%C4%83,parte%20semnificativ%C4%83%20din%20valoarea%20nominal%C4%83

6. Analiză realizată de Banca Mondială, Politici prioritare pentru recuperarea post criză

<https://www.bancomundial.org/es/publication/wdr2022/brief/chapter-6-policy-priorities-for-the-recovery>

Coordonator științific: TOMȘA Aurelia, dr., conf.univ.

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61

e-mail: aureliatomsa@yahoo.fr